

Але при цьому, згідно Габріеля Марселя, людині недоступне будь-яке абсолютне досягнення, і вона залишатиметься вічним мандрівником, котрий перебуває у невпинному пошуку й становленні.

Крилаті вислови Габріеля Марселя:

- Я відчуваю, отже існую.
- Справжня присутність людини починається тільки після її смерті.
- Ідея існує тією мірою, якою знаходить послідовників.
- Людина може те, що може її техніка, але водночас ця техніка не в змозі врятувати її від себе.
- Там, де є творення, немає і не може бути деградації.

Драчук Світлана Петрівна,
курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: **Петрова Г.М.,**
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки

СЕРГІЙ КРИМСЬКИЙ

Сергій Борисович Кримський народився в 1930 році на Донбасі в Бахмуті. Закінчив філософський факультет Київського університету ім. Т. Шевченка. З 1957 р. працював в Інституті філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, де пройшов усі посади — від молодшого лаборанта до завідувача відділу, головного наукового співробітника інституту. Доктор філософських наук (1976), професор (1987). Викладав у Центрі гуманітарної освіти НАН України та Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Зробив помітний внесок у розробку логіки наукового дослідження (1960-1970-ті рр.) і культурологічного підходу до з'ясування філософських проблем (від початку 1980-х рр.). Розробляв засади перетворення знання (динаміки теорій), прийоми витлумачення (як операції зворотної абстракції), засади узагальненої (некласичної) раціональності та розуміння, принципи духовності (зокрема «етичної гідності істини», «третьої правди», «інтелектуальної рішучості» тощо), розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових (на зразок ейдосів Платона) структур буття, розуму та культури; виділив архетипи української культури. Запропонував цілісну концепцію людини як носія й осередку культури. Творчий доробок С.Б. Кримського відзначається ерудицією, раціональністю й водночас образним ладом, стиль викладу — художністю та високим естетичним смаком. Його блискучі лекції для студентів та аспірантів, виступи по телебаченню мали незмінний успіх. Написав багато робіт, серед яких варто відзначити:

- «Генезис форм і законів мислення» (1962);
- «Научное знание и принципы его трансформации» (1974);
- «Философия как путь человечности и надежды» (2000);

«Заклики духовності XXI століття» (2003);

«Запити філософських смислів» (2003);

«Під сигнатурою Софії» (2008) та ін.

Розробляв засади узагальненої (некласичної) раціональності та розуміння, принципи духовності, зокрема «етичної гідності істини», «третьої правди», «інтелектуальної рішучості» тощо. Розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових структур буття, розуму та культури; виділив архетипи української культури. Запропонував цілісну концепцію людини як носія й осередку культури.

За словами Тараса Лютого, старшого наукового співробітника відділу філософської антропології Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, професора кафедри філософії та релігієзнавства Національного університету «Києво-Могилянська академія» доктора філософських наук, укладача чотиритомника творів філософа (2019), С.Кримський вважав себе українським філософом, перша його дебютна книжка написана українською. Потім філософія досить ретельно ідеологічно контролювалася, а це потягнуло за собою певні мовні обмеження, і, як обов'язкове, цитування класиків марксизму-ленінізму.

За спогадами Т.Лютого, він познайомився із Сергієм Кримським, навчаючись у магістратурі КМА, слухаючи авторський курс метра. «Це була така своєрідна філософія Кримського. Ми називали тему, яка нас цікавила і він читав лекцію. «Кримський, закарбований в тексті» й «Кримський, який читає лекцію» — це два різних феномени. Це великий перформер, це демонстрація того, як можна мислити, коли думка розгортається в процесі того, як ти висвітлюєш якусь тему, порушуєш якусь проблему. Це такий моно і міні спектакль насправді».

Остання книга філософа — «Під сигнатурою Софії». Кримський по різному підходив до означення цього феномену і найчастіше пояснював його крізь призму феномену культури, зокрема української культури. Наприклад, демонструючи відмінність російської культури від української. Так, в українській культурі панує своєрідний архетип софійності божественної мудрості, яка в культурі втілилась в цілій низці символів, прикладом останнього може служити представлення світу як книги. Кримський стверджує, що філософія як спосіб ретрансляції софійності, пов'язана з тим, щоби повернути людину до проблеми браку людських якостей. Бути людиною означає весь час проявляти певні якості, які й роблять нас людиною. Філософ наводить історію про те, як Сократ подорожує зі своїми учнями і їм на зустріч іде гетера. Гетера говорить до Сократа — «Біля тебе так багато молодих людей, а мені достатньо повести оком і вони всі перебіжать від тебе до мене». Сократ не розгубився і сказав: «Ну ясно, бо ти закликаєш до низу, а я закликаю до гори». Оцей шлях до гори — він важчий, для його здійснення потрібно весь час докладати зусилля. Так само, щоби бути людиною — треба постійно докладати зусилля.

Вислови Сергія Кримського:

- ✓ Духовність я розумію не лише як розвій культури. Духовність — це створення свого власного внутрішнього світу, своєї особистості, тому що Бог розмовляє з людьми через їх особистість. Духовність на трьох китах базується — це віра, надія і любов.
- ✓ У греків ідея мудрості була пов'язана з Логосом, з головою. В українській ментальності мудрість зв'язана не тільки з головою, є ще й мудрість самих речей. Ця мудрість речей і зветься софійністю.
- ✓ Архетипи — це наскрізні символічні структури, які є на всіх етапах розвитку тієї чи іншої нації, від початку і до нашого часу. Вони прокреслюють шлях вперед. Якщо говорити про архетипи української нації, то це насамперед кордоцентризм, тобто філософія серця. Вся аргументація персонажів і героїв української історії базується на аргументах серця.
- ✓ Мова — не лише спосіб спілкування, це, насамперед, форма культури, якою ми живемо, це спосіб мислення. А значить — і спосіб діяння.

Дудура Денис Володимирович,
курсант 2-го курсу ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Кумеда Т.А.,**
доцент кафедри філософії права та
юридичної логіки,
кандидат мистецтвознавства, доцент

КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ГУМАНІЗМУ ЖАКА МАРІТЕНА

У кінці ХХ ст. Проявилася тенденція пошуку ціннісних абсолютів, які не втратили свого значення протягом багатьох століть та потрібні нам і зараз. До такого висновку дійшло багато світських та релігійних мислителів, які не заперечували критичного ставлення до традиції. Саме тому звернення до спадщини тих релігійних філософів, які намагалися в атмосфері критики постренесансної думки знайти в ній загальнолюдську значущість та пов'язати її з цінностями іудео-християнської традиції, є не тільки академічною зацікавленістю. До них, без сумніву, можна віднести і Жака Марітена (1882–1973), з ім'ям якого пов'язане відновлення томізму — офіційної філософської доктрини католицької церкви.

Філософська думка Жака Марітена спрямована на розв'язання проблем сучасності в християнському ключі. Вихід із ситуації кризи сучасної йому доби Марітен бачив в утвердженні «теоцентричного гуманізму», «персоналістичної демократії», християнізації всіх галузей духовної культури та екуменічному зближенні релігій.

У роботі «Присмерок цивілізації» Марітен описує становлення гуманістичних ідей, та помилки, що призвели до їхнього виродження.